

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного і європейського права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

 Віталій СЕРЬОГІН

«31» серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Захист вразливих категорій осіб у міжнародному праві

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
галузь знань:	29 Міжнародні відносини
спеціальність:	293 Міжнародне право
освітньо-професійна програма:	Міжнародне право
вид дисципліни:	вибіркова
факультет:	юридичний

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

«31» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Фоміна Ліна Олександрівна, кандидат юридичних наук,
доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського
права

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного і європейського права юридичного
факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри
міжнародного і європейського права

Тетяна СИРОЇД

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право

Гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
«Міжнародне право»
кандидат юридичних наук, доцент

Ліна ФОМІНА

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Захист вразливих категорій осіб у міжнародному праві» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 293 Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – опанування певним інструментарієм у галузі захисту вразливих категорій осіб у міжнародному праві, визначення особливостей захисту окремих категорій осіб; ознайомлення з міжнародними організаційно-правовими основами захисту прав вразливих груп.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення з міжнародно-правовими основами захисту прав вразливих груп;
- вивчення підходів до визначення понять «вразливість», «вразлива група», «вразливі категорії населення», «вразливе становище»;
- ознайомлення з чинниками, які зумовлюють вразливість особи в силу її фізичних, психічних та інших особливостей;
- ознайомлення з міжнародними інструментами захисту прав уразливих категорій осіб у міжнародному праві;
- вивчення особливостей міжнародно-правового захисту прав жінок, дітей, осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, біженців, трудящих-мігрантів, жертв війни;
- ознайомлення з особливостями захисту вразливих категорій осіб під час збройних конфліктів;
- вивчення особливостей захисту вразливих категорій осіб у кримінально-виконавчій сфері;
- оволодіння навичками роботи з міжнародно-правовими актами, якими закріплено положення щодо захисту вразливих категорій осіб;
- здатність кваліфіковано застосовувати міжнародно-правові, процедурно-процесуальні акти у різних сферах юридичної діяльності;
- здатність кваліфіковано тлумачити міжнародно-правові акти та давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації з міжнародно-правових питань;
- здатність приймати обґрунтовані та ефективні управлінські рішення;
- уміння застосовувати набуті знання, вміння й навички у сфері міжнародного права на практиці, здатність розробляти проекти міжнародно-правових актів нормативного та індивідуального характеру.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є міжнародно-правові відносини у галузі захисту вразливих категорій осіб.

Програма навчальної дисципліни складається з однієї частини, в якій розглядаються міжнародні організаційно-правові засади захисту прав вразливих категорій осіб (жінок, дітей, осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, біженців і внутрішньо переміщених осіб, трудящих мігрантів, меншин, корінних народів, жертв війни), зокрема, й в умовах збройних конфліктів.

Нормативна / за вибором
за вибором

Денна форма навчання

Заочна (дистанційна) форма навчання

Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
86 год.	136 год.
Контрольна робота	
1	1
Індивідуальні завдання	
-	
Форма контролю	
залік	

1.6. У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні набути таких професійних (предметних, фахових) компетентностей: ПК 2, ПК 3, ПК 4, ПК 7, ПК 9, ПК 12, ПК 16 та досягти таких програмних результатів: ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10 відповідно до ОПП (http://law.karazin.ua/resources/doks2021/plany/293/opp_ba_293_2022.pdf)

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1. Міжнародно-правова регламентація поняття «вразливі категорії населення»

Підходи до визначення понять «вразливість», «вразливі групи», «вразливе становище». Доктрина міжнародного права щодо визначення поняття «вразлива група» та ознак вразливості. Фактори, які впливають на ступінь вразливості особи. Гендер як фактор вразливості. Загальна характеристика вразливих категорій населення, їх види.

Тема № 2. Міжнародно-правовий захист жінок як вразливої категорії осіб

Становлення і розвиток міжнародного захисту прав жінок. Міжнародно-правова основа захисту прав жінок. Дівчатка як «вразлива» категорія населення. Фактори, що впливають на ступінь вразливості жінок у суспільному та приватному житті. Захист жінок від різних форм дискримінації. Міжнародно-правове регулювання захисту жінок від насильства за ознакою статі, домашнього насильства. Діяльність спеціально уповноважених осіб, моніторингових інституцій, механізмів захисту, органів за дотриманням міжнародних угод в сфері захисту прав жінок. Захист прав жінок під час збройних конфліктів.

Тема № 3. Міжнародно-правовий захист прав дітей як вразливої категорії осіб

Підходи до визначення поняття «дитина» в міжнародному праві. Міжнародно-правова основа захисту прав дітей. Принципи міжнародного захисту прав дитини: принцип недопущення дискримінації; принцип забезпечення інтересів дитини; принцип вільного вираження дитиною своїх поглядів; принцип дотримання права дитини на виживання і здоровий розвиток; принцип особливого захисту та охорони дитинства. Особливості міжнародно-правового захисту і заохочення прав дитини. Діяльність спеціально уповноважених осіб, моніторингових інституцій, механізмів захисту, органів за дотриманням міжнародних угод в сфері захисту дітей. Захист дитини від економічної експлуатації:

поняття «дитяча праця» і «експлуатація дитячої праці». Особливості захисту прав дитини в Інтернет.

Тема № 4. Захист прав дітей під час збройних конфліктів

Міжнародно-правовий статус дитини та стандарти в сфері захисту дітей під час збройних конфліктів. Діяльність міжнародних організацій щодо забезпечення прав дітей під час збройних конфліктів. Роль міжнародних неурядових організацій щодо захисту прав дітей під час збройних конфліктів. Практика органів міжнародної кримінальної юрисдикції по розгляду справ, пов'язаних із участю дітей у збройних конфліктах.

Тема № 5. Захист прав біженців і внутрішньо переміщених осіб у міжнародному праві

Підходи до визначення понять «біженець», «внутрішньо переміщена особа». Міжнародно-правова основа статусу біженців. Стандарти захисту біженців за міжнародним та внутрішньодержавним законодавством. Міжнародні інструменти захисту прав біженців. Органи з контролю за дотриманням міжнародно-правових норм про захист біженців.

Тема № 6. Захист прав трудящих-мігрантів у міжнародному праві

Визначення поняття «трудящих-мігрантів» у міжнародному праві. Особливості трудящих-мігрантів як вразливої категорії осіб у міжнародному праві. Міжнародно-правове регулювання прав трудящих-мігрантів на універсальному та регіональному рівнях. Захист прав трудящих-мігрантів на міжнародному та регіональному рівнях. Роль Міжнародної організації праці в сфері захисту прав трудящих-мігрантів.

Тема № 7. Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю

Підходи до визначення понять «інвалід» та «інвалідність» в міжнародному праві. Міжнародні правові акти в сфері заохочення та захисту прав осіб з інвалідністю. Принципи забезпечення прав осіб з інвалідністю: рівність можливостей; повна участь, самостійність і незалежність. Здійснення моніторингу та захисту прав осіб з інвалідністю органами і спеціалізованими установами ООН. Роль договірних органів ООН у захисті прав осіб з інвалідністю. Регіональні інструменти моніторингу та захисту прав осіб з інвалідністю.

Тема № 8. Захист прав осіб похилого віку в міжнародному праві

Підходи до розуміння «осіб похилого віку» в міжнародному праві. Особи похилого віку як вразлива категорія осіб. Проблеми у сфері забезпечення прав осіб похилого віку на національному рівні. Міжнародно-правові основи регулювання захисту прав осіб похилого віку як вразливої групи населення. Міжнародні гарантії захисту прав осіб похилого віку. Діяльність міжнародних організацій, їх інституцій щодо захисту прав осіб похилого віку.

Тема № 9. Міжнародно-правовий захист жертв війни як вразливої категорії осіб

Історія створення Женевських конвенцій 1949 року. Захист цивільного населення під час війни. Поводження з військовополоненими. Покращення долі поранених і хворих в діючих арміях, поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.

Тема № 10. Міжнародно-правові гарантії захисту національних меншин і корінних народів

Визначення понять «національна меншина», «корінний народ». Міжнародно-правова регламентація прав національних меншин і корінних народів. Міжнародно-правові основи захисту національних меншин і корінних народів. Регіональна правова основа захисту меншин. Принцип недопущення дискримінації меншин і осіб, що належать до меншин, в міжнародному праві. Меншини та міжнародно-правовий принцип самовизначення націй і народів.

Тема № 11. Захист вразливих категорій осіб у кримінально-виконавчій сфері.

Міжнародно-правові засади захисту прав вразливих категорій у кримінально-виконавчій сфері. Захист прав літніх-ув'язнених та осіб з інвалідністю. Захист прав дітей-правопорушників. Гендер у системі виконання покарань. Роль міжнародних органів, інституцій, спеціально уповноважених осіб щодо захисту прав вразливих категорій осіб у кримінально-виконавчій сфері.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	с/з	лаб	і н д	с.р.		л	п	лаб.	і н д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Міжнародно-правова регламентація поняття «вразливі категорії населення»	12	2	2			8	17	2	2			13
Тема 2. Міжнародно-правовий захист жінок як вразливої категорії осіб	12	2	2			8	17	2	2			13
Тема 3. Міжнародно-правовий захист прав дітей як вразливої категорії осіб	12	2	2			8	15	2				13
Тема 4. Захист прав дітей під час збройних конфліктів	16	4	4			8	13					13
Тема 5. Захист прав біженців і внутрішньо переміщених осіб у міжнародному праві	12	2	2			8	13					13
Тема № 6. Захист прав трудящих-мігрантів у міжнародному праві	16	4	4			8	13					13
Тема 7. Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю	16	4	4			8	13					13
Тема 8. Захист прав	16	4	4			8	13					13

осіб похилого віку у міжнародному праві												
Тема 9. Міжнародно-правовий захист жертв війни як вразливої категорії осіб	12	2	2			8	13					13
Тема 10. Міжнародно-правові гарантії захисту національних меншин і корінних народів	12	2	2			8	13					13
Тема 11. Захист вразливих категорій осіб у кримінально-виконавчій сфері.	14	4	4			6	10	2	2			6
<i>Усього годин</i>	150	32	32			86	150	8	6			136

4. Теми семінарських занять (денна/заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Міжнародно-правова регламентація поняття «вразливі категорії населення»	2/2
2.	Міжнародно-правовий захист жінок як вразливої категорії осіб	2/2
3.	Міжнародно-правовий захист прав дітей як вразливої категорії осіб	2
4.	Захист прав дітей під час збройних конфліктів	4
5.	Захист прав біженців і внутрішньо переміщених осіб у міжнародному праві	2
6.	Захист прав трудящих-мігрантів у міжнародному праві	4
7.	Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю	4
8.	Захист прав осіб похилого віку у міжнародному праві	4
9.	Міжнародно-правовий захист жертв війни як вразливої категорії осіб	2
10.	Міжнародно-правові гарантії захисту національних меншин і корінних народів	2
11.	Захист вразливих категорій осіб у кримінально-виконавчій сфері.	4/2
		Всього: 32/6

5. Завдання для самостійної роботи (денна/заочна/дистанційна форма навчання)

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема: Міжнародно-правова регламентація поняття «вразливі категорії населення» <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати	8/13

	відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	
2	Тема: Міжнародно-правовий захист жінок як вразливої категорії осіб <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
3	Тема: Міжнародно-правовий захист прав дітей як вразливої категорії осіб <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
4	Тема: Захист прав дітей під час збройних конфліктів <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
5	Тема: Захист прав біженців і внутрішньо переміщених осіб у міжнародному праві <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
6	Тема: Захист прав трудящих-мігрантів у міжнародному праві <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами. Підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
7	Тема: Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами. Підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
8	Тема: Захист прав осіб похилого віку у міжнародному праві <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
9	Тема: Міжнародно-правовий захист жертв війни як вразливої категорії осіб <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
10	Тема: Міжнародно-правові гарантії захисту національних меншин і корінних народів <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	8/13
11	Тема: Захист вразливих категорій осіб у кримінально-виконавчій сфері. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, міжнародно-правовими актами, процедурно-процесуальними актами підготувати відповіді на контрольні запитання, відповіді на тести	6/6
	Разом	86/136

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання розвивають можливості самостійної роботи і сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Види індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (реферати, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи, курсові, дипломні роботи тощо) визначаються навчальним планом. Індивідуальні завдання полягають у підготовці реферату за визначеною, або обраною студентом за допомогою викладача, темою та інших видів робіт, які затверджуються кафедрою. Терміни видачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються програмою навчальної дисципліни.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт комплексної тематики кількома особами.

6.1. Теми пропонованих рефератів

1. Підходи до визначення поняття «вразливість» у міжнародному праві.
2. Правовий статут біженців у міжнародному праві.
3. Жертви злочинів: поняття, основи правового статусу.
4. Право жертв злочинів на захист.
5. Принципи Організації Об'єднаних Націй щодо осіб похилого віку: загальна характеристика.
6. Міжнародно-правові основи захисту прав престарілих.
7. Дівчатка як «вразлива» категорія населення.
8. Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок.
9. Міжнародні гарантії захисту дітей від насильства в сім'ї.
10. Міжнародно-правові гарантії захисту інвалідів від дискримінації у сфері праці.
11. Роль МОП у формуванні міжнародно-правових стандартів захисту прав дитини від економічної експлуатації.
12. Особливості захисту вразливих категорій осіб у міжнародному кримінальному судочинстві.
13. Забезпечення безпеки вразливих категорій осіб у міжнародному кримінальному судочинстві.
14. Діяльність Спеціального доповідача з прав інвалідів.
15. Історія створення Женевських конвенцій 1949 року.
16. Захист цивільного населення під час війни.
17. Поводження з військовополоненими.
18. Особливості захисту прав дітей в Інтернеті.
19. Міжнародно-правове регулювання захисту прав дітей під час збройних конфліктів.
20. Проблеми в сфері забезпечення прав літніх осіб на національному рівні.
21. Принципи міжнародного захисту прав дитини.
22. Захист прав трудящих-мігрантів на міжнародному та регіональному рівнях.
23. Роль Міжнародної організації праці в сфері захисту прав трудящих-мігрантів.
24. Захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей.
25. Підходи до визначення понять «національна меншина», «корінний народ».
26. Міжнародно-правова регламентація прав національних меншин і корінних народів.
27. Міжнародно-правові основи захисту національних меншин і корінних народів.
28. Принцип недопущення дискримінації меншин і осіб, що належать до меншин, в міжнародному праві.
29. Принцип самовизначення націй і народів.
30. Органи з контролю за дотриманням міжнародно-правових норм про захист біженців.

7. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до відома студентів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі заліку або семестрового екзамену з конкретної навчальної дисципліни. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентами лекційного матеріалу, а також виконаних ними певних робіт на семінарських заняттях. Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студентів за умови виконання ними всіх видів робіт, передбачених навчальним планом за семестр.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні семестрового заліку з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів,

передбачених програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

7.1. Питання, які виносяться на складання поточного та підсумкового контролю

1. Підходи до визначення понять «вразливість», «вразливі групи», «вразливе становище».
2. Доктрина міжнародного права щодо визначення поняття «вразлива група» та ознак вразливості.
3. Фактори, які впливають на ступінь вразливості особи.
4. Гендер як фактор вразливості.
5. Загальна характеристика вразливих категорій населення, їх види.
6. Становлення і розвиток міжнародного захисту прав жінок.
7. Міжнародно-правова основа захисту прав жінок.
8. Фактори, що впливають на ступінь вразливості жінок у суспільному та приватному житті.
9. Захист жінок від різних форм дискримінації.
10. Міжнародно-правове регулювання захисту жінок від насильства за ознакою статі, домашнього насильства.
11. Діяльність спеціально уповноважених осіб, моніторингових інституцій, механізмів захисту, органів за дотриманням міжнародних угод в сфері захисту прав жінок.
12. Захист прав жінок під час збройних конфліктів.
13. Підходи до визначення поняття «дитина» в міжнародному праві.
14. Міжнародно-правова основа захисту прав дітей.
15. Принципи міжнародного захисту прав дитини.
16. Діяльність спеціально уповноважених осіб, моніторингових інституцій, механізмів захисту, органів за дотриманням міжнародних угод в сфері захисту дітей.
17. Захист дитини від економічної експлуатації: поняття «дитяча праця» і «експлуатація дитячої праці».
18. Міжнародно-правовий статус дитини та стандарти в сфері захисту дітей під час збройних конфліктів.
19. Діяльність міжнародних організацій щодо забезпечення прав дітей під час збройних конфліктів.
20. Роль міжнародних неурядових організацій щодо захисту прав дітей під час збройних конфліктів.
21. Підходи до визначення понять «біженець», «внутрішньо переміщена особа».
22. Міжнародно-правова основа статусу біженців.
23. Стандарти захисту біженців за міжнародним та внутрішньодержавним законодавством.
24. Міжнародні інструменти захисту прав біженців.
25. Органи з контролю за дотриманням міжнародно-правових норм про захист біженців.
26. Визначення поняття «трудомигрантів» у міжнародному праві.
27. Особливості трудомигрантів як вразливої категорії осіб у міжнародному праві.
28. Міжнародно-правове регулювання прав трудомигрантів на універсальному та регіональному рівнях.
29. Роль Міжнародної організації праці в сфері захисту прав трудомигрантів.
30. Підходи до визначення понять «інвалід» та «інвалідність» в міжнародному праві.
31. Міжнародні правові акти в сфері заохочення та захисту прав осіб з інвалідністю.
32. Принципи забезпечення прав осіб з інвалідністю: рівність можливостей; повна участь, самостійність і незалежність.
33. Здійснення моніторингу та захисту прав осіб з інвалідністю органами і спеціалізованими установами ООН.
34. Роль договірних органів ООН у захисті прав осіб з інвалідністю.

Σ40	20	60	40	100
-----	----	----	----	-----

T1, T2 ... TN – теми.

* Якщо навчальним планом індивідуальних завдань з даної дисципліни не передбачено, то максимальну кількість балів за контрольну роботу рекомендується встановлювати на рівні 20, а кількість тестових завдань контрольної роботи – на рівні 20. У такому випадку колонку «Індивідуальні завдання» з таблиці слід виключити.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів, але в межах максимальної загальної суми балів – 100.

Відповідь на семінарському занятті – **1-5 балів**.

Критерії оцінювання усної відповіді.

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;
- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;
- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;
- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольних та екзаменаційних/залікових робіт.

Контрольні та екзаменаційні (залікові) роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з відкритих питань або тестових завдань, екзаменаційна/залікова робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має п'ять варіантів відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	За чотирирівневою шкалою оцінювання	За дворівневою шкалою оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	зараховано
1-49	незадовільно	незараховано

9. Рекомендована література

Міжнародно-правові акти:

1. Arusha Declaration on Good Prison Practice. URL: <https://www.penalreform.org/resource/arusha-declaration-good-prison-practice/>.
2. Basic Principles for the Treatment of Prisoners adopted and proclaimed by General Assembly resolution 45/111. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/basicprinciples.pdf>.
3. Code of Judicial Ethics. URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2022-10/A5-09.Code%20of%20Judicial%20Ethics-EN-v.3.pdf>.
4. Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-basic-principles-justice-victims-crime-and-abuse>.
5. Declaration on the Elimination of Violence against Women. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>.
6. Declaration on the Protection of Women and Children in Emergency and Armed Conflict. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-protection-women-and-children-emergency-and-armed>.
7. Declaration on the Rights of Disabled Persons. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-disabled-persons>.
8. Declaration on the Rights of Mentally Retarded Persons. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-mentally-retarded-persons>.

9. Guide on Article 3 of the European Convention on Human Rights. Prohibition of torture. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_3_ENG.pdf.
10. Guide on the case-law of the European Convention on Human Rights (Prisoners' rights): updated on 31 August 2022. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Prisoners_rights_ENG.pdf.
11. Guidelines for Action on Children in the Criminal Justice System. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/guidelines-action-children-criminal-justice-system>.
12. Guidelines on Justice in Matters involving Child Victims and Witnesses of Crime. URL: <https://www.un.org/en/ecosoc/docs/2005/resolution%202005-20.pdf>.
13. Handbook on Prisoners with special needs. Criminal justice handbook series. New York: United Nations, 2009. 179 p.
14. Kampala Declaration on Prison Conditions in Africa. URL: <https://www.penalreform.org/resource/kampala-declaration-prison-conditions-africa/>.
15. Model strategies and practical measures on the elimination of violence against women in the field of crime prevention and criminal justice. URL: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/crimeprevention/Model_Strategies_and_Practical_Measures_on_the_Elimination_of_Violence_against_Women_in_the_Field_of_CP_and_CJ.pdf.
16. Principles on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/principles-effective-investigation-and-documentation-torture-and>.
17. Proclamation on Ageing (res. UN GA 47/5). URL: <https://www.un.org/development/desa/ageing/resources/international-year-of-older-persons-1999/resolution-475.html>.
18. United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems. URL: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UN_principles_and_guidelines_on_access_to_legal_aid.pdf.
19. United Nations Principles for Older Persons. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/united-nations-principles-older-persons>.
20. United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rules) adopted by General Assembly resolution 45/110 of 14 December 1990. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/tokyorules.pdf>.
21. WMA Declaration of Malta on Hunger Strikers. URL: https://elearning.icrc.org/detention/en/story_content/external_files/Malta%20Declaration.pdf.
22. Декларація Організації Об'єднаних Націй про права корінних народів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_156#Text.
23. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин (резолюція ГА ООН резолюцією 47/135). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318#Text.
24. Декларація про право та обов'язок окремих осіб, груп і органів суспільства заохочувати та захищати загально визнані права людини та основні свободи. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_349.
25. Довідник із застосування статті 7 Європейської конвенції з прав людини. Ніякого покарання без закону: принцип встановлення законом кримінальних правопорушень і покарань. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_7_UKR.pdf.
26. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів міжнародного характеру (Протокол II) від 8 червня 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text.
27. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.
28. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів. URL:

29. Європейський кодекс поліцейської етики. Рекомендація (2001) 10, та Пояснювальний меморандум. URL: https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-Police-Ethics_Ukrainian.pdf.
30. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text.
31. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>.
32. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/cedaw.shtml.
33. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166#Text.
34. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
35. Конвенція про захист цивільного населення під час війни. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text.
36. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
37. Конвенція про статус біженців 1951 року. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/refugees.shtml.
38. Конвенція щодо згоди на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_i08#Text.
39. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_212#Text.
40. Посібник із статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект). URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf.
41. Резолюція 690 (1979) про Декларацію про поліцію. URL: [http://hrlibrary.umn.edu/russian/euro/RRes690\(1979\).html](http://hrlibrary.umn.edu/russian/euro/RRes690(1979).html).
42. Факультативний протокол до Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_794#Text.
43. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо процедури повідомлень. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_160#Text.
44. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b09#Text.
45. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795#Text.

Основна література:

1. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній; за ред. В. Г. Буткевича. К.: Либідь, 2002. 608 с.
2. Буткевич О.В. Історія міжнародного права. Підручник. К.: Ліра-К. 2013. 416 с.
3. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право: навч. посібник / А. І. Дмитрієв, В. І. Муравйов; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. К.: Юрінком Інтер, 2001. 640 с.
4. Міжнародне право: словник-довідник / С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філянїна; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. Х.: Юрайт, 2014. 408 с.
5. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О.В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. К.: НАУ, 2012. Т. 1. 420 с.
6. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. К.: НАУ, 2012. Т. 2. 348 с.
7. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. 744 с.
8. Сироїд Т.Л. Міжнародне публічне право: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право. 2020. 648 с.
9. Сироїд Т.Л. Міжнародні стандарти в галузі забезпечення права на здоров'я та практика

- їхнього застосування: навч. посіб. Харків: Право, 2021. 166 с.
10. Сироїд Т.Л., Гавриленко О.А., Фоміна Л.О. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / за заг. ред. д.ю.н., проф. Т.Л. Сироїд. Вид. 4-те вид., перероб і допов. Харків: Право, 2021. 462 с.
 11. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник / За заг. ред. д.ю.н., проф. Т.Л. Сироїд. Х. Право. 2019. 472 с.
 12. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне право прав людини: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 564 с.

Допоміжна література:

1. Від теорії міжнародного права до практики захисту прав людини. Liber Amicorum до 60-річчя проф. В.В. Мицика: Монографія /автор. кол.; за ред. О.В. Задорожного та О.Р. Поєдинок. Київ; Одеса: Фенікс, 2016. 718 с.
2. Караман І.В., Козіна В.В. Європейський суд з прав людини, Європейська конвенція з прав людини та індивідуальні заяви: перше знайомство. К.: ВАІТЕ, 2015. 136 с.
3. Сироїд Т.Л. Міжнародно-правове підґрунтя регулювання статусу біженців і вимушених переселенців: реалії та перспективи. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Серія: Право*. 2017. Вип. 24. С. 154-157.
4. Сироїд Т.Л. Захист жертв тероризму: міжнародно-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. Спец. Вип. № 3. С. 99-104. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2019/02/NV_spec_3_2018.pdf.
5. Сироїд Т.Л. Механізм Організації Об'єднаних Націй щодо захисту цивільного населення під час збройних конфліктів / *Від теорії міжнародного права до практики захисту прав людини. Liber Amicorum до 60-річчя проф. В.В. Мицика*: Монографія / автор. кол.; за ред. О.В. Задорожного та О.Р. Поєдинок. Київ; Одеса: Фенікс, 2016 р. С. 660-672.
6. Сироїд Т.Л. Міжнародний організаційно-правовий механізм забезпечення права на здоров'я осіб похилого віку. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 3, Т. 2. С. 266-272.
7. Сироїд Т.Л. Міжнародні універсальні контрольні органи захисту прав людини: сучасний стан та перспективи розвитку / *Міжнародне право XXI століття: сучасний стан та перспективи розвитку (до 60-ліття В.М. Репецького)*: Монографія / М.М. Микієвич, М.В. Буроменський, В.В. Гутник та ін.; за ред. д.ю.н. М.М. Микієвича. Львів: ЛА «Піраміди», 2013. С. 222-236.
8. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародно-правовий захист права на здоров'я вразливих категорій осіб: теорія та практика. *Міжнародне право у світі динамічних змін: контури майбутнього міжнародного правопорядку: колект. монографія / наук. Ред. В. Репецький, І. Земан, В. Гутник*: Львів-Дрогобич, 2021. С. 229-244.
9. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Організаційно-правовий механізм захисту прав людини Європейського Союзу. *Challenges and prospects for the development of legal systems in Ukraine and EU countries: comparative analysis: Collective monograph*. Riga: Izdevniecība "Baltija Publishing", 2019. Vol. 2. P. 129-144.
10. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О., Гавриленко О.А., Тітов Є.Б., Шамраєва В. М. Право на справедливий суд: теорія і практика міжнародних контрольних органів у галузі прав людини. *Scientific approaches in jurisprudence: collective monograph / Lohvinenko M., Kordunian I., etc. International Science Group*. Boston: Primedia eLaunch, 2020. 124-135.
11. Сироїд Т.Л. Забезпечення права на здоров'я дітей в умовах екологічних викликів: міжнародно-правовий аспект //Міжнародний захист права людини на здоров'я та безпечне довкілля : моногр. / авт. кол.; за заг. ред. М.О. Медведєвої. Київ : Видавничий дім «Вініченко», 2023. 260 с. С. 55-85.
12. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародний захист осіб з інвалідністю в ситуаціях ризику. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023/1. С. 596-601.
13. Сироїд Т., Фоміна Л. Правова основа Європейського Союзу щодо захисту правозахисників. Ампаро. Спецвипуск, присвячений євроінтеграційній тематиці. Том 2.

2022. С. 94-101.

14. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О., Фомін П.В. Міжнародний інституційний механізм захисту прав корінних народів. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право». 2022. Вип. 34. С. 162-170.
15. ECRI European Commission against Racism and Intolerance. URL: <http://www.coe.int/ecri>.
16. Hanna L. Kokhan, Maksym I. Leonenko, Serhii M. Perepolkin, Tetiana L. Syroid, Iya V. Stryzhak. Human Rights of the Fourth Generation in a Single Educational Area. *Journal of Law and Political Sciences*. 2021. Vol. 29, Issue 4. P. 307-324.
17. Syroid T. L., Fomina L. O. The role of smart technology in promoting the right to health of older persons. *Wiadomości Lekarskie* T. LXXII. 2019. Nr 12. Cz. II. P. 2558-2562.
18. Syroid T., Fomina L. Approaches to Understanding the Concept of Vulnerability: International Legal Aspect. *Journal of International Legal Communication*. 2023. No 9 (2). P. 7-15 <https://doi.org/10.32612/uw.27201643.2023.9.2.pp.7-15>

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Human Rights Watch. URL: <http://www.hrw.org>.
2. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії. URL: <https://asean.org>.
3. Офіційний сайт Африканського Союзу. URL: <https://au.int>.
4. Офіційний сайт Дитячого фонду ООН. URL: <http://www.unicef.org/>.
5. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/>.
6. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.
7. Офіційний сайт Європейської поліцейської агенції (Європол). URL: <https://www.europol.europa.eu/>.
8. Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста. URL: <http://www.icrc.org/eng/>.
9. Офіційний сайт Міжнародного кримінального Суду. URL: <https://www.icc-cri.int/>.
10. Офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.icj-cij.org/court>.
11. Офіційний сайт Міжнародної Амністії. URL: <https://www.amnesty.org.ua>.
12. Офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол. URL: <http://www.interpol.int/>.
13. Офіційний сайт Організації Американських держав. URL: <http://www.oas.org/en/default.asp>.
14. Офіційний сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі. URL: <http://www.osce.org/>.
15. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.un.org/en/>.
16. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <https://www.coe.int/en/web/portal/home>.